

Advent 4. vasárnapja

Iz 7,10-14

Velünk az Isten

Az Úr újra szólt Acházhoz. Azt mondta: „Kérv magadnak jelet az Úrtól, a te Istenedtől, akár az alvilág mélységeiből, akár felülről a magasból.” De Acház így válaszolt: „Nem kérek jelet, nem kísértem az Urat. Erre a próféta azt mondta: „Halljátok hát, Dávid háza! Nem elég nektek, hogy próbára tesztitek az emberek türelmét, még az én Istenem türelmét is próbára tesztitek? Ezért az Úr maga ad nektek jelet: Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immánuelnek nevezi el.”

A fenti szöveg Izajás emlékirataiból származik, amelyet legtöbbször azzal bizonyítanak, hogy egyes szám első személyben fogalmazott beszédekről van szó, melyek 735 és 732 között keletkeztek, jórészt a szír-efraimita háború idején. Ennek az egyik főszereplője Acház. Jeruzsálem függetlenségét szeretné megőrizni, de politikailag látszólag csak akkor biztosítható, ha III. Tiglat-Pilézer (Kr. e.746-727) asszír uralkodónak behódol és adót fizet. A politikai behódolás azonban vallási szinkretizmust jelent, Jeruzsálem értéke pedig Jahve temploma és a monoteista istentisztelet. A király vívódik tanácsadói között, akik közül az egyik maga Izajás próféta. Tőle kéri, hogy tanácsát erősítse meg valamilyen prófétai jellel. Az ominózus jel a „szűz fogan és fiút szül” a héber szövegben csak ifjú lányt jelent, melyet a Hetvenes fordításban és a latin Vulgatában is „szűz” szóval fordítottak. Évszázados vita ez a keresztény és a zsidó filológusok között. A szöveg eredeti első történeti értelme, Acház gyermekére vonatkozott, akit a felesége szült neki, így a család nem halt ki.

Ezt a szöveget a Újszövetség több helyen is idézi. Máté (1,23) evangéliumban az angyal ezzel a szöveggel igazolja Mária szűzi szülését. Lukács (1,31) szövege nem egyértelműen utal a szűzi szülésre, de ezt a szöveget használja. A Jelenések könyve (12,1.5) az asszony és a sárkány küzdelméről beszél. Az evangéliumi szövegek egyértelműen a szűz szó jelentésére teszik a hangsúlyt. Az esemény Mária születendő gyermeke vallási esemény lesz, és nem egyszerűen egy ismeretlen galileai család magáneseeménye. Ilyen értelemben a szülés jellel változik, és a születendő gyermeknek, Jézusnak pontosan ellentétes lesz a küldetése, mint Acház gyermekének. Nem politikailag menti meg Jeruzsále-

met, hanem vallásilag mélyíti el a jeruzsálemi istentiszteletet. Ácházz gyermekének megszületése csak azt jelentette, a trón folytatódni fog. Politikai értelemben túlélésre lehet számítani. Ennek örömét fejezték ki a gyermek szimbolikus nevével: „velünk az Isten”. Mária szülése után Jézus működése nem egy dinasztikus királyság folytatása lesz, hanem mindazoknak, akikkel beszél és akik tetteit és szavait hallják, közli ezt az élményt: „velünk az Isten”. Az idézett Izajás-szöveg Jézus prófétai és megváltó tevékenységére utal. A szegények benne érezték meg, hogy közel jött hozzájuk az Isten.

A nagy kérdés nemcsak Ácháznak és nemcsak Izajás prófétának van feltéve. Válasszuk a politikai, esetenként hatalmi túlélést a vallási identitás feladása árán? Vagy válasszuk a vallási szellemi identitás megőrzését a politikai függetlenség elveszése árán is. Mindenkit a természetes túlélési ösztöne az előbbi irányában hajt. Ez minden korban az egyháznak mint közösségnek és a vallásos embereknek mint egyéneknek a legfőbb kérdése. Megőrizzük-e a vallási identitásunkat és egyben azt az érzést is, hogy „velünk az Isten”, vagy feladjuk a vallási identitásunkat, hogy velünk legyen a jószerencse vagy a hatalom? Sok esetben ezek a választások apró lépésekben történnek. Talán nem is gondoljuk, hogy éppen most veszítjük el az Istent, csak annyit mondunk, alkalmazkodunk a kor követelményeihez. Talán ilyenkor mindig érdemes feltenni a kérdést: „Mit adhat az ember lelkéért?” Van-e alternatívája a jó lelkiismeretnek?